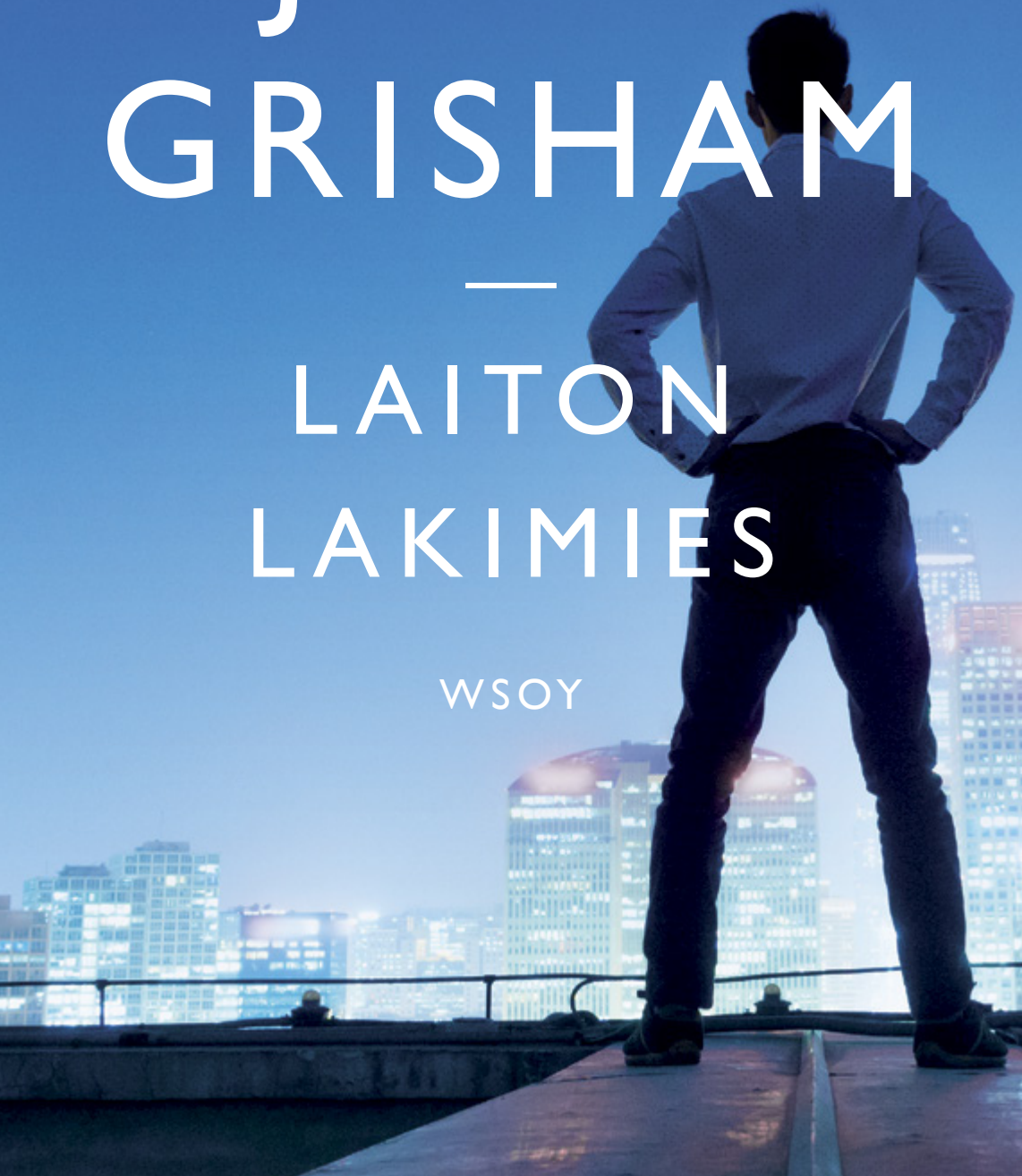

JOHN
GRISHAM

—

LAITON
LAKIMIES

WSOY

JOHN
GRISHAM
Laiton lakimies

Suomentanut JORMA-VEIKKO SAPPINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *Rogue Lawyer*

© Belfry Holdings, Inc. 2015

Suomenkielinen laitos © Jorma-Veikko Sappinen ja WSOY 2016

ISBN 978-951-0-41838-3

PAINETTU EU:SSA

ENSIMMÄINEN OSA

OIKEUDEN
HALVENTAMINEN

1.

Nimeni on Sebastian Rudd, ja vaikka olen tunnettu laitapuolen lakimies, ette näe nimeäni tienvarsimainoksissa tai bussin istuinten selkänojoissa eikä se hyppää silmille keltaisilta sivuilta. En maksa näkyvyydestä televisiossa, joskin olen siellä usein. Nimeni ei ole yhdessäkään puhelinluettelossa. En pidä yllä perinteistä toimistoa. Kannan asetta, luvallisesti, sillä nimeni ja kasvoni tapaavat herättää sellaisten tyyppien huomion, jotka niin ikään kantavat asetta eivätkä siekaile käyttäjä sitä. Asun ja tavallisesti nukunkin yksin, eikä minulla ole ystävyysuhteiden ylläpitämisessä vaadittavaa kärsivällisyyttä ja ymmärtäväisyyttä. Laki on koko elämäni, aina kaiken nielevä ja toisinaan tyydytystä tuottava. En sanoisi lakia ”mustasukkaiseksi rakastajattareksi”, kuten jonkun unohtuneen henkilön tiedetään sanoneen. Se on pikemminkin määräälevä vaimo, joka valvoo sekkivihkoa. Siitä ei pääse mihinkään.

Nukun tätä nykyä halvoissa motellihuoneissa, jotka vaihtuvat joka viikko. En yritä säästää rahaa vaan vain pysyä hengissä. Juuri nyt on paljon henkilöitä, jotka haluaisivat tappaa minut, ja jotkut heistä ovat olleet aika kovaaänisiä. Oikeustieteellisessä tiedekunnassa ei opeteta, että jonain päivänä saattaa joutua puolustamaan henkilöä, jota syytetään niin katalasta rikoksesta että muutoin rauhalliset kansalaiset tuntevat tarvetta tarttua aseeseen ja uhata tappaa syytetyt, hänen asianajajansa ja jopa tuomarin.

Mutta minua on uhkailtu ennenkin. Se on osa laittoman lakimiehen toimintaa, asianajajan ammatin erikoisaluetta, jolle kymmenen vuotta sitten ikään kuin putosin. Kun valmistuin oikeustieteellisestä, työpaikkoja oli harvassa. Menin vastahakoisesti töihin Cityn julkisen puolustusasianajajan toimistoon. Sieltä päädyin pieneen, tuottamattomaan toimistoon, joka hoiti vain rikoksista syytettyjen puolustusta. Muutaman vuoden kuluttua toimisto lopatti, ja jouduin monen muun tavoin kadulle kamppailemaan tienesteistä.

Erään jutun ansiosta pääsin esille. En voi väittää, että se olisi tehnyt minusta kuuluisan, sillä kuinka voisi sanoa, että joku asianajaja on kuuluisa miljoonan asukkaan suurkaupungissa? Monet paikalliset laitapuolen lakimiehet luulevat olevansa kuuluisia. He hymyilevät tienvarsimainoksissa kuin anelisivat teitä antamaan konkurssinne hänen hoidettavakseen tai rehvas-televat televisiossa kuin olisivat syvästi huolissaan henkilövahingoistanne, mutta he joutuvat maksamaan omasta kuuluisuudestaan. Minä en.

Halpa motelli vaihtuu joka viikko. Minulla on kesken oikeudenkäynti ankeassa, syrjäisessä junttikaupungissa nimeltä Milo, joka sijaitsee kahden tunnin ajomatkan päässä kotoani Citystä. Puolustan aivovammaista 18-vuotiasta syrjäytyntä poikaa, jota syytetään kahden pikkutyön tappamisesta. Tapaus on pahimpia koskaan näkemiäni rikoksia, ja minä sentään olen nähnyt niitä paljon. Melkein kaikki asiakkaani ovat syyllisiä, joten en tuhlaa paljon aikaa murehtimalla sitä, saavatko he ansionsa mukaan. Tässä tapauksessa Gardy ei kuitenkaan ole syyllinen. Ikään kuin sillä olisi merkitystä. Ei ole. Milossa on näinä aikoina tärkeää, että Gardy todetaan syylliseksi, tuomitaan kuolemaan ja teloitetaan mahdollisimman pian, jotta pikkukaupunki voisi tuntea olonsa paranevan ja pääsisi eteenpäin. Mihin, tarkkaan sanoen? Hitostako minä tiedän, enkä välitä tietääkään. Tämä kaupunki on ottanut kehityksessä takapakkia jo viimeiset viisikymmentä vuotta, eikä yksi surkea tuomio muuta sen suuntaa. Olen lukenut ja kuullut sanottavan, että milolaisten kannalta on tärkeää saada juttu äkkiä siististi pakettiin.

Minun tehtäväni on monikerroksinen ja mutkikas, mutta samaan aikaan se on hyvin simppele. Osavaltio maksaa minulle siitä, että puolustan parhaan kykyni mukaan vastaajaa, jota syytetään murhasta, ja siksi joudun tappelemaan kynsin hampain ja pitämään meteliä oikeussalissa, missä kukaan ei kuuntele. Gardy käytännössä tuomittiin päivänä, jona hänet pidätettiin, ja hänen oikeudenkäyntinsä on pelkkä muodollisuus. Tyhmät ja epätoivoiset poliisit sepittivät syytteen ja väärensivät todisteet. Syyttäjä tietää sen, mutta hänellä ei ole selkärankaa ja häntä odottavat ensi vuonna vaalit, joissa hän yrittää päästä jatkokaudelle virassaan. Tuomari on unessa. Valamiehet ovat periaatteessa mukavia, mutkattomia ihmisiä, seuraavat jutun käsittelyä silmät pyöreinä ja ovat kaiken aikaa innokkaita uskomaan valheisiin, joita heidän ylpeät viranomaisensa latelevat todistajanaitiosta.

Myös Milossa on halpoja motelleja, mutta en voi asua siellä. Minut lynkattaisiin, nyljettäisiin tai poltettaisiin roviolla, tai jos minulla olisi onnea, tarkka-ampuja osuisi minua silmien väliin, jolloin kaikki olisi ohi yhdessä välähdyksessä. Osavaltion poliisi suojelee minua oikeudenkäynnin aikana,

mutta olen saanut selvän vaikutelman, että nuo kaverit eivät tee työtään täydestä sydämestään. He suhtautuvat minuun niin kuin useimmat muutkin. Olen pitkätukkainen, roistomaisen näköinen fanaatikko, joka on tarpeeksi sairas puolustaakseen lapsentappajien ja sen sellaisten oikeuksia.

Tämänhetkinen motellini on Hampton Inn, joka sijaitsee kahdenkymmenenviiden minuutin ajomatkan päässä Milosta. Huone maksaa 60 dollaria yöltä, ja osavaltio hyvittää sen minulle. Naapurihuoneessa asustaa Partneri, raskaasti aseistautunut korsto, joka käyttää tummaa pukua ja kuljettaa minua paikasta toiseen. Partneri on autokuskini, henkivartijani, uskottuni, tutkimusavustajani, mailapoikani ja ainoa ystäväni. Ansaitsin hänen ystävyytensä, kun valamiehistö totesi hänet syyttömäksi peitetetävässä olleen huumepoliisin tappoon. Poistuimme oikeudesta käsikynkkää ja olemme siitä saakka olleet erottamattomat. Vapaalla olevat poliisit ovat ainakin kaksi kertaa yrittäneet tappaa hänet. Yhden kerran he tavoittelivat minun henkeäni.

Me olemme vielä tolpillamme. Tai ehkä pitäisi sanoa, että väistelemme yhä.

2.

Kahdeksalta aamulla Partneri koputtaa ovelleeni. On aika lähteä. Toivotamme toisillemme hyvää huomenta ja kömmimme ajoneuvooni, isoon mustaan Ford-pakettiautoon, jota on melkoisesti muunneltu minua varten. Koska se toimii myös toimistonani, takaistuimet on sijoitettu uudelleen pienen, seinästä avattavan pöydän ympärille. Autossa on sohva, jolla vietän usein yön. Kaikki ikkunat ovat tummennettuja ja luodinkestäviä. Takaosassa on televisio, stereot, internetyhteys, jääkaappi, baari, pari tulasetta ja vaihtovaatteet. Istun edessä Partnerin vieressä, ja pysäköintipaikalta lähtiessämme avaamme pihvisämpylät kääreistä. Eteemme siirtyy osavaltion poliisin tunnusmerkitön henkilöauto saattaakseen meidät Miloon. Takanamme on toinen. Viimeisin tappouhkaus tuli kaksi päivää sitten sähköpostissa.

Partneri ei puhu ellei häntä puhutella. Sääntö ei ole minun määräämäni mutta noudatan sitä. Keskustelujen pitkät tauot eivät lainkaan vaivaa häntä, kuten eivät minuakaan. Kun olemme vuosikaudet olleet melkein puhumatta, olemme oppineet kommunikoidaan nyökkäyksillä, silmäniskuilla ja hiljaisuuksilla. Puolimatassa Miloon avaan tietokoneellani tiedoston ja alan tehdä muistiinpanoja.

Kaksoismurha oli niin karmea, että yksikään seudun asianajaja ei suostunut koskemaan siihen. Sitten Gardy pidätettiin, eikä häntä tarvinnut vilkaista kuin kerran tietääkseen, että hän on syyllinen. Pitkä, sysimustaksi värjätty tukka, hämmästyttävä kokoelma lävistyksiä kaulasta ylöspäin, tatuointeja siitä alaspäin, kokonaisuuteen sopivat korvarenkaat, kylmänsiniset silmät ja ivallinen ilme, joka sanoo: ”Okei, minä sen tein, entä sitten?” Milolainen sanomalehti kuvasi ihka ensimmäisessä tapausta koskevassa artikkelissaan häntä ”saatananpalvontakultin jäseneksi, jonka rikostausta sisältää lasten ahdistelua”.

Siinä teille rehellisen ja tasapuolisen lehtikirjoittelun mallia. Gardy ei ole koskaan kuulunut mihinkään saatananpalvontakulttiin, eikä lasten ahdistelu ole sitä miltä näyttää. Mutta ensi hetkestä lähtien hän oli syyllinen, ja toisinaan hämmästelen sitä, että olemme päässeet näinkin pitkälle. Gardy olisi haluttu ripustaa narun jatkoksi jo monta kuukautta sitten.

On sanomattakin selvää, että jokainen milolainen asianajaja pani ovensa lukkoon ja veti puhelimen töpselin seinästä. Kaupungissa ei ole julkista oikeusapua – se on niin pieni – vaan köyhien tuomari jakaa jutut asianajajille. Kirjoittamattoman säännön mukaan nämä kehnosti palkatut jutut menevät nuorille asianajajille, sillä (1) jonkunhan ne on pakko ottaa ja (2) myös vanhemmat asianajajat ovat hoitaneet niitä nuorena. Mutta Gardya ei kukaan suostunut puolustamaan, enkä totta puhuen voi moittia siitä ketään. Milo on heidän kotikaupunkinsa, jossa he elävät omaa elämäänsä, ja veljeileminen niin kieroutuneen murhaajan kanssa voisi vahingoittaa suuresti heidän uraansa.

Pidämme yhteiskuntana yllä uskoa, että vakavasta rikoksesta syytetty saa reilun oikeudenkäynnin, mutta osa meistä alkaa nikotella, kun syytetylle pitäisi järjestää mainittuun reiluun oikeudenkäyntiin pätevä asianajaja. Minun kaltaiseni asianajajat joutuvat tottumaan kysymykseen ”mutta kuinka sellaista saastaa voi puolustaa?”

”Jonkun on pakko”, vastaan nopeasti ja marssin tieheni.

Haluammeko todella reiluja oikeudenkäyntejä? Emme halua. Haluamme oikeutta, ja vähän äkkiä. Ja oikeus on sitä mitä kulloisessakin tapauksessa päätämme.

On sama, uskommeko reiluihin oikeudenkäynteihin vai emme, sillä sellaisia ei hiton varmasti ole. Syyttömyysolettama on nykyään syyllisyysolettama. Todistustaakka on vain irvikuva entisestään, sillä todisteet ovat usein valheita. Varteenotettava epäily syyllisyydestä merkitsee, että jos epäilty luultavasti teki teon, hänet on syytä poistaa vapaalta jalalta.

Niin tai näin, asianajajat pakenivat pää kolmantena jalkana eikä Gardylla ollut ketään. Maineestani kertoo, ehkä surulliseen sävyyn, että jo pian soitettiin minulle. Lakimiespiireissä osavaltion tällä laidalla tiedetään hyvin, että ellei ketään muuta löydy, soitetaan Sebastian Ruddille. Hän puolustaa ketä vain!

Kun Gardy oli pidätetty, vankilan edustalle kokoontui väkijoukko, joka vaati ärjyen oikeutta. Kun poliisit ennen ajoa oikeustalolle taluttivat hänet näytöstyyliin pakettiautoon, väkijoukko kirosi häntä ja heitteli kiviä ja tomaatteja. Tapauksesta raportoitiin tarkasti paikallislehdessä, ja se pääsi jopa Cityn iltauutisiin (Milossa ei ole minkään valtakunnallisen verkon televisioasemaa, vaan vain kehnoho kaapeliyhtiö). Vaadin ulvoen oikeudenkäyntipaikan vaihtamista, anoin että tuomari siirtäisi käsittelyn ainakin sadanviidenkymmenen kilometrin päähän, jotta meillä olisi toivoa löytää valamiehiä, jotka eivät ole olleet heittelemässä tavaraa pojan päälle tai edes kironneet häntä ruokapöydässä. Esitykseni hylättiin. Kaikki oikeudenkäyntiä edeltävät esitykseni hylättiin.

Kaupunki siis haluaa oikeutta. Kaupunki haluaa saattaa asian päätökseen.

Vastassa ei ole väkijoukkoa, kun autoni lipuu lyhyelle ajotielle oikeustalon taakse, mutta joitain vakioesiintyjä näkyy. He kyyhöttävät poliisin barrikadin takana jonkin matkan päässä ja pitelevät ankeita kylttejään, joihin on kirjoitettu nokkeluuksia tyyliin ”Hirttäkää lapsentappaja”, ”Saata odottaa” ja ”Roska-Rudd pois Milosta!” Noita säälettäviä sieluja on kymmenkunta, mutta he tuskin malttavat odottaa, että pääsevät syyttämään minulle pilkkahuutoja ja, mikä vielä tärkeämpää, ilmaisemaan vihansa Gardylle, joka saapuu tähän samaan paikkaan noin viiden minuutin kuluttua. Oikeudenkäynnin alkuaikoina tuo pikku joukko veti puoleensa kameroita, ja jotkut sen jäsenistä pääsivät kyltteineen sanomalehtiin. Se tietenkin rohkaisi heitä, ja siitä lähtien he ovat olleet paikalla joka aamu. Läski-Susie pitelee ”Roska-Rudd”-kylttiä ja näyttää siltä kuin haluaisi ampua minut. Paukku-Bob väittää olevansa yhden surmatun tytön sukulainen, ja hänen kerrotaan sanoneen jotain sellaista, että oikeudenkäynti on ajanhukkaa.

Siinä hän taitaa olla oikeassa, ikävä kyllä.

Kun auto pysähtyy, Partneri kiiruhtaa minun ovelle, missä hän kohtaa kolme suunnilleen itsensä kokoista nuorta apulaissieriffiä. Astun ulos, minua suojataan asianmukaisesti ja minut kiidätetään sisään takaovesta Paukku-Bobin solvatussa minua huoraksi. Taas kerran turvallisesti sisällä. Tiedossani ei ole nykyajalta yhtään tapausta, jossa rikospuolustusasianajaja olisi ammuttu hänen astuessaan kesken oikeudenkäynnin oikeustaloon.

Olen siitä huolimatta alistunut todennäköisyyteen, että saatan hyvinkin olla ensimmäinen.

Nousemme kapeita takaportaita, joille on pääsy kielletty kaikilta muilta, ja minut saatetaan pieneen, ikkunattomaan huoneeseen, jossa on aikoinaan pidetty tuomarin eteen menossa olevia vankeja. Muutaman minuutin kuluttua saapuu Gardy yhtenä kappaleena. Partneri astuu ulos ja sulkee oven menessään.

”Miten menee?” kysyn jäätyämme kahden.

Gardy hymyilee ja hieroo ranteitaan, jotka ovat muutamaksi tunniksi vapautuneet raudoista. ”Hyvin kai. Ei tullut paljon nukuttua.” Hän ei ole myöskään peseytynyt, sillä hän pelkää suihkussa käymistä. Hän yrittää silloin tällöin, mutta lämminvesiputkea ei avata hänelle. Niinpä Gardy löyhkää härskiltä hieltä ja likaisilta lakanoilta, ja olen kiitollinen siitä, että hän on tarpeeksi kaukana valamiehistöstä. Musta väri on pikku hiljaa haalistumassa hänen hiuksistaan, jotka käyvät joka päivä vaaleammiksi, ja hänen ihonväriinsä kalpenee. Hän vaihtaa väriä valamiehistön edessä, mikä on taas yksi selvä merkki hänen eläimellisistä kyvyistään ja saatanallisista taipumuksistaan.

”Mitä tänään tapahtuu?” hän kysyy miltei lapsellisen uteliaasti. Hänen älykkyysosamääränsä on 70, joka riittää nipin napin siihen, että häntä voi syyttää ja hänet voi teloittaa.

”Ikävä kyllä paljon samaa kuin ennenkin. Sitä samaa vain.”

”Etkö saa heitä lopettamaan valehtelemista?”

”En saa.”

Osavaltiolla ei ole fyysisiä todisteita, jotka yhdistäisivät Gardyn murhiin. Ei minkäänlaisia. Syyttäjäpuoli ei kuitenkaan arvioi todisteidensa vähäisyyttä ja harkitse juttuaan uudestaan, vaan tekee samoin kuin se usein tekee: puskee eteenpäin valheineen ja tekaistuine todisteineen.

Gardy on viettänyt oikeussalissa kaksi viikkoa, kuunnellut valheita, sulkenut silmänsä ja pudistellut hitaasti päätään. Hän pystyy pudistelemaan päätään monta tuntia kerrallaan, ja valamiehet varmaan pitävät häntä hulluna. Olen sanonut, että hänen pitää lopettaa päänpudistelu, ottaa ryhdikäs asento, tarttua kynään ja raapustaa jotain lehtiöön ikään kuin hänellä olisi aivot ja hän haluaisi taistella vastaan ja voittaa. Mutta hän ei yksinkertaisesti pysty siihen, enkä voi ruveta väittelemään asiakkaani kanssa oikeussalissa. Olen myös pyytänyt häntä peittämään käsivartensa ja kaulansa tatuointien kätkemiseksi, mutta hän on ylpeä niistä. Olen pyytänyt häntä hankkiutumaan eroon lävistyksistä, mutta hän haluaa ehdottomasti olla kuka on. Milon

vankilaa johtavat älykkäät henkilöt ovat kieltäneet kaikenlaiset lävistykset kaikilta, ellei vanki satu olemaan Gardy ja vieläpä menossa oikeuteen. Siinä tapauksessa niitä saa tökkiä pitkin naamaa, ole hyvä vain. Näytä mahdollisimman sairaalta, karmivalta ja saatanalliselta, Gardy, niin ettei vertaisillesi tule vaikeuksia uskoa syyllisyytesi.

Naulasta riippuvassa henkarissa on sama valkoinen paita ja khakihousut, joita Gardy on pitänyt joka päivä. Minä maksoin tuon halvan asun. Gardy avaa hitaasti vankilan oranssin haalarin ja astuu ulos siitä. Hän ei pidä alushousuja, minkä huomasin ensimmäisenä oikeudenkäyntipäivänä ja minkä huomaamista olen sen jälkeen koettanut välttää. Hän pukeutuu verkkaisesti. ”Kauheasti valheita”, hän sanoo.

Ja hän on oikeassa. Osavaltio on kutsunut tähän mennessä yhdeksäntoista todistajaa, joista yksikään ei ole pystynyt vastustamaan kiusausta hieman kaunistella tai suoranaisesti valehdella. Ruumiinavaukset osavaltion rikoslaboratoriossa tehnyt patologi kertoi valamiehistöille, että pienet uhrin oli hukutettu, mutta lisäsi, että heidän kuolemaansa vaikutti myös pään ”iskuvamma”. Syntyy syyttäjän kannalta parempi tarina, mikäli valamiehistö uskoo, että tytöt raiskattiin ja piestiin tiedottomiksi ennen kuin heidät heitettiin lampeen. Ei ole fyysisiä todisteita, että heitä olisi käytetty hyväksi, mutta se ei ole estänyt syyttäjää ottamasta sitä mukaan juttuun. Kinastelin patologin kanssa kolme tuntia, mutta on vaikea väitellä asiantuntijan kanssa, vaikka tämä olisi epäpäteväkin.

Koska syyttäjäpuolella ei ole todisteita, se on joutunut tehtailemaan niitä. Törkein todistajanlausunto kuultiin vankilavasikalta, jolla on osuva lempinimi Smut, saasta. Smut on taitava oikeussalivalehtelija, joka istuu todistajanaitiossa yhtä mittaa ja sanoo mitä syyttäjä vain haluaa hänen sanovan. Gardyn tapauksessa Smut oli taas kerran kaltereiden takana syytettynä huumorikoksesta ja edessään kymmenen vuoden tuomio. Poliisit tarvitsivat todistajanlausuntoja, eikä ollut yllätys, että Smut oli käytettävissä. Poliisit syöttivät hänelle rikosten yksityiskohdat ja siirsivät sitten Gardyn aluevankilasta piirikunnan vankilaan, missä Smut istui. Gardylla ei ollut aavistustakaan, miksi hänet siirrettiin, eikä hän lainkaan tiennyt kävelevänsä ansaan. (Se tapahtui ennen kuin minä tulin mukaan.) Smut heitettiin pie-
neen selliin Smutin seuraksi, ja tämä oli innokas juttelemaan ja auttamaan kaikin tavoin. Hän väitti inhoavansa poliiseja ja tuntevansa hyviä asianajajia. Hän oli myös lukenut noiden kahden tytön murhasta ja aavisteli tietävänsä, kuka heidät oli tappanut. Koska Gardy ei tiennyt murhasta mitään, hänellä ei myöskään ollut asiaan mitään lisättävää. Siitä huolimatta Smut väitti jo

alle vuorokauden kuluttua kuulleensa täyden tunnustuksen. Poliisit hakivat hänet sellistä, eikä Gardy nähnyt häntä enää kertaakaan ennen kuin oikeudessa. Smut oli siistiytynyt tilaisuutta varten hienosti. Hänellä oli paita, solmio ja lyhyt tukka, ja hän oli piilottanut tatuointinsa valamiehistöltä. Hän toisti hämmästyttävän tarkasti Gardyn kertomuksen siitä, kuinka tämä oli seurannut tyttöjä metsään, kaatanut heidät polkupyöriensä selästä, sitonut heidän suunsa ja kätensä ja sitten kiduttanut, raiskannut, piessyt ja heittänyt heidät lampeen. Smutin version mukaan Gardy oli ollut huumepölyssä ja kuunnellut hevimetallia.

Se oli melkoinen esitys. Tiesin että se oli pelkkää valhetta, kuten tiesivät myös Gardy, Smut, poliisit ja syyttäjät, ja arvelen että tuomarillakin oli omat epäilynsä. Valamiehet kuitenkin nielivät jutun inhoten ja mulkoilivat vihaa uhkuen asiakastani, joka piti silmiään kiinni ja pyöritteli päätään, ei, ei, ei. Smutin todistajanlausunto oli niin henkeäsalpaavan hirvittävä ja täynnä yksityiskohtia, että ajoittain oli vaikea uskoa sen olevan keksitty. Kukaan ei osaa valehdella noin!

Moukaroin Smutia täydet kahdeksan tuntia, kokonaisen uuvuttavan päivän. Tuomari oli äreä ja valamiesten silmät verestivät, mutta minä olisin voinut jatkaa vaikka viikon. Kysyin Smutilta, kuinka monta kertaa hän oli todistanut rikosjutuissa. Ehkä kaksi kertaa, hän vastasi. Otin esiin tilastot, virkistin hänen muistiaan ja kävin läpi yhdeksän muuta oikeudenkäyntiä, joissa hän oli tehnyt saman ihmeen rehellisille ja reiluille syyttäjillemme. Kun olin saanut hänen hämärtyneen muistinsa kirkastumaan, kysyin, kuinka monta kertaa syyttäjät olivat lyhentäneet hänen omaa tuomiotaan sen jälkeen, kun hän oli valehdellut heidän puolestaan oikeudessa. Ei koskaan, hän vastasi, joten kävin nuo yhdeksän juttua uudestaan läpi. Näytin paperit. Tein täysin selväksi kaikille, myös valamiehistölle, että Smut oli valehteleva sarjailmiantaja, joka vaihtoi tekaistuja todistajanlausuntoja tuomioidensa lievennyksiin.

Tunnustan että saatan suuttua oikeudessa, ja siitä on usein haittaa. Menetin malttini Smutin kanssa ja moukaroin häntä niin armottomasti, että jotkut valamiehistä alkoivat tuntea myötätuntoa häntä kohtaan. Vihdoin tuomari kehotti minua siirtymään eteenpäin, mutta en totellut. Vihaan valehtelijoita, varsinkin niitä jotka vannovat kertovansa totuuden ja antavat sitten väärän todistuksen, jotta asiakkaani tuomittaisiin. Ärjyin Smutille ja tuomari ärjyi minulle, ja ajoittain tuntui kuin kaikki ärjyisivät. Se ei auttanut Gardyn asiaa.

Voisi luulla, että syyttäjä tyrkkäisi toisinaan valehtelijaketjunsa lomaan

uskottavankin todistajan, mutta se vaatisi hieman älykkyyttä. Hänen seuraava todistajansa oli toinen vanki, toinen huumeveikko, joka todisti olleensa sellissä saman käytävän varrella lähellä Gardyn selliä ja kuulleensa tämän Smutille tekemän tunnustuksen.

Valheita valheiden päälle.

”Pakota heidät lopettamaan”, Gardy sanoi.

”Yritän kaiken aikaa. Teen parhaani. Nyt meidän pitää mennä.”

3.

Apulaisseriffi saattaa meidät istuntosaliin, joka on taas täynnä väkeä ja jonka ilma on raskas sankasta levottomuudesta. On alkamassa todistajanlausuntojen kymmenes päivä, ja uskon jo, että tässä syrjäisessä pikkukaupungissa ei tapahdu mitään muuta. Me olemme viihdettä! Sali on tupaten täynnä istunnon alusta loppuun, ja väkeä seisoo seinustoillakin. Luojan kiitos on viileää, sillä muuten kylpisimme hiessä.

Jokaisessa oikeudenkäynnissä, jossa syytetyn on mahdollista saada kuolemantuomio, täytyy olla vähintään kaksi puolustusasianajajaa. Minun asianajajakumppanini eli ”varamieheni” on Trots, paksu, tyhmä poika, jonka pitäisi polttaa asianajolupansa ja kirota päivä, jona hänen mieleensä putkahti haave oikeussalissa näyttäytymisestä. Hän on kotoisin pienestä kaupungista kolmenkymmenen kilometrin päästä, tarpeeksi kaukaa välttyäkseen epämiellyttäviltä asioilta, joita Gardyn painajaiseen joutumisesta seuraa. Niin hän luuli. Trots tarjoutui hoitamaan jutun esivalmistelut ja aikoi hypätä kyydistä, jos oikeudenkäynnistä tulisi totta. Hänen suunnitelmansa eivät ole sujuneet hänen mielensä mukaisesti. Hän tyri valmistelut niin kuin vain keltanokka voi ja yritti sitten irrottautua jutusta. Ei käy, sanoi tuomari. Sen jälkeen Trots tuumi, että voisi olla siedettävä idea istua varamiehenä, saada kokemusta, tuntea oikean oikeudenkäynnin paine ja niin edelleen, mutta muutaman tappouhkauksen jälkeen hän lakkasi yrittämästä. Minulle tappouhkaukset ovat vain osa arkista puurtamista samaan tapaan kuin aamukahvi ja valehtelevat poliisit.

Olen kirjannut kolme esitystä Trotsin poistamiseksi varamiehen paikalta. Ne kaikki on tietysti hylätty, joten minä ja Gardy olemme pääsemättömissä pöytämme idiootista, josta on enemmän haittaa kuin hyötyä. Trots istuu mahdollisimman kaukana, joskaan en oikeastaan voi moittia häntä, kun ottaa huomioon Gardyn hygienian nykytilan.

Gardy kertoi jo monta kuukautta sitten, että kun Trots jututti häntä ensimmäistä kertaa piirikunnan vankilassa, lakimies järkyttyi hänen väittäessään olevansa syytön. He jopa kinastelivat siitä. Kuulostaako tarmokkaalta puolustusasianajajalta?

Niinpä Trots istuu pöydän päässä uppoutuneena turhien muistiinpanojen tekemiseen näkemättä ja kuulematta mitään, mutta hän tuntee selässään kaikkien niiden katseet, jotka vihaavat meitä ja haluaisivat hirttää meidät asiakkaamme myötä. Trots arvelee, että myös se menee ohi ja että kun oikeudenkäynti päättyy, hän voi jatkaa elämäänsä ja uraansa. Hän on väärässä. Kirjaan mahdollisimman pian osavaltion asianajajayhdistykselle eettisen valituksen, jossa väitän että Trots on ennen tätä oikeudenkäyntiä ja sen kuluessa tehnyt ”oikeusaputyönsä tehottomasti”. Olen toiminut niin ennenkin ja tiedän, kuinka valituksen saa tehoamaan. Sodin omiakin sotiani yhdistyksen kanssa ja ymmärrän pelin hengen. Siinä vaiheessa kun olen lopettanut Trotsin käsittelemisen, hän haluaa vapaaehtoisesti luopua asianajoluvastaan ja mennä myyjäksi käytettyjen autojen liikkeeseen.

Gardy istuu tuu paikalleen pöytäme keskelle. Trots ei katso asiakastaan eikä puhu.

Syyttäjä Huver astelee pöydän luo ja antaa minulle paperin. Ei hyviä huomenia eikä moikkauksia. Olemme etäänntyneet niin kauas kuluneimmistakin kohteliaisuuksista, että suojea murahduskin olisi yllätys. Inhoan tuota miestä yhtä paljon kuin hän minua, mutta minulla on tässä inhoamispielissä etulyöntiasema. Joudun melkein kuukausittain asioimaan jonkun omahyväisen syyttäjän kanssa, joka valehtelee, pettää, jarruttaa, salailee, antaa piupaut etiikalle ja tekee mitä vain varmistaakseen tuomion, vaikka tietäisi totuuden ja totuus osoittaisi hänen olevan väärässä. Minä siis tunnen tuon lakimiesten rodun, heimon, alalajin, joka on lain yläpuolella siksi, että sen edustajat ovat laki. Sen sijaan Huver asoi vain harvoin minunlaiseni häirikön kanssa, sillä, surullista hänen kannaltaan, hänelle ei usein tule sensaatiomaisia juttuja eikä juuri koskaan sellaisia, joissa vastaaja ilmaantuu saliin puolustajanaan pitbullterrieri. Jos hän joutuisi tekemisiin kiihkomielisten puolustusasianajajien kanssa useammin, hän saattaisi pystyä inhoamaan meitä taitavammin. Minulle tämä on elämäntapa.

Otan paperin ja kysyn: ”Kuka on tähtivalehtelijasi tänään?”

Huver ei sano mitään, vaan kävelee muutaman askelen pöytänsä, missä istuu tärkeänä päät yhdessä hänen pieni avustajajoukkionsa, joka ylinäyttelee kotiyleisön edessä. He ovat kuin näyteikkunassa tässä showssa, joka on heidän surkean tuppukyläuransa suurin. Saan usein vaikutelman, että tuon

pöydän ympärille ovat oikeuden toteutumista varmistamaan tuppautuneet piirisyöttäjän toimistosta kaikki, jotka osaavat kävellä, puhua, pukeutua halpaan pukuun ja kantaa uutta asiakirjasalkkua.

Oikeudenpalvelija äyskäisee, nousen seisomaan, tuomari Kaufman astuu sisään ja sitten istuudumme. Gardy ei suostu nousemaan tuon suuren miehen kunniaksi. Ensimmäisenä oikeudenkäyntipäivänä – nyt tuntuu kuin siitä olisi kuukausia – Kaufman kivahti minulle: ”Herra Rudd, pyytäisittekö asiakastanne seisomaan?”

Minä pyysin, Gardy kieltäytyi. Se nolasi Kaufmanin, ja me keskustelimme tilanteesta myöhemmin hänen virkahuoneessaan. Hän uhkasi tuomita asiakkaani oikeuden halventamisesta ja pitää tämän tyrmässä kaikki päivät oikeudenkäynnin ajan. Koetin kannustaa häntä siihen, mutta minulta lipsahti, että moinen ylireagointi mainittaisiin yhä uudelleen valituksessa korkeampaan oikeusasteeseen.

Gardy huomautti viisaasti: ”Voivatko ne muka tehdä minulle jotain vielä pahempaa kuin tähän asti?” Niinpä Kaufman aloittaa seremoniat joka aamu mulkoilemalla ilkeästi asiakastani, joka yleensä retkottaa tuolillaan ja joko nyppii nenärengastaan tai nyökyttää päätään silmät kiinni. On mahdotonta sanoa, kumpaa Kaufman halveksii enemmän, minua vai asiakastani. Kuten kaikki muutkin Milossa, hän on jo kauan ollut varma Gardyn syyllisyydestä. Ja kuten kaikki muutkin oikeussalissa, hän on inhonnut minua alusta saakka.

Sillä ei ole väliä. Tällä alalla saa harvoin liittolaisia, mutta vihamiehiä saa äkkiä.

Koska Kaufmania odottaa Huverin tavoin ensi vuonna uudelleenvalinta, hän ottaa kasvoilleen valheellisen poliitikonhymynsä ja toivottaa kaikki tervetulleiksi aloittamaan taas yhden päivän, jona pyritään totuuteen. Sen perusteella, mitä laskin eräänä päivänä lounasaikaan salin ollessa tyhjä, takanani istuu noin 310 ihmistä. Gardyn äitiä ja sisarta lukuun ottamatta he kaikki rukoilevat palavasti tuomiota ja sen jälkeen nopeaa teloitusta. Tuomari Kaufmanin tehtävänä on toteuttaa heidän toiveensa. Tässä on tuomari, joka on tähän asti hyväksynyt osavaltion tekaistuista todistajanlausunnoista joka ikisen sanan. Toisinaan vaikuttaa siltä kuin hän pelkäisi menettävänsä ääniä, jos hän hyväksyisi yhdenkin vastalauseeni.

Kun kaikki ovat paikoillaan, valamiehistö noudetaan sisään. Aitioon ahtautuu neljätoista ihmistä – kaksitoista valittua sekä kaksi varamiestä siltä varalta, että joku sairastuu tai tekee jotain väärää. Heitä ei ole eristetty (vaikka esitin sitä), joten he ovat vapaita menemään joka ilta kotiin ja sättimään Gardya ja minua ruokapöydässä. Jokaisen iltapäivän päätteeksi arvoisa

tuomari kieltää heitä lausumasta sanaakaan jutusta, mutta voi melkein kuulla, kuinka he jäkättävät ajaessaan. He ovat jo tehneet päätöksensä. Jos he äänestäisivät nyt, ennen kuin olemme tuoneet aitioon yhtään puolustuksen todistajaa, he toteaisivat hänet syylliseksi ja vaatisivat hänelle teloitusta. Sitten he menisivät kotiin sankareina ja puhuisivat tästä oikeudenkäynnistä loppuikänsä. Kun Gardyyn tuikataan myrkkyneula, he ovat erityisen ylpeitä omasta ratkaisevan tärkeästä osastaan oikeuden toteutumisessa. Heidät on nostettu jalustalle Milossa. Heitä onnitellaan, pysäytellään kadulla, tunnistetaan kirkossa.

Edelleen imelään sävyyn Kaufman toivottaa valamiehet tervetulleiksi takaisin, kiittää heitä kansalaisvelvollisuuden täyttämistä ja kysyy vakavasti, onko kukaan yrittänyt ottaa heihin yhteyttä vaikuttaakseen heihin. Se yleensä saa aikaan muutaman katseen minun suuntaani, ikään kuin minulla olisi aikaa, voimia ja typeryyttä hiiviskellä iltaisin Milon kaduilla vaanimassa noita samaisia valamiehiä, jotta voisin (1) lahjoa heidät, (2) pelotella heitä tai (3) vedota heihin. On jo kuin Jumalan sanaa, että minä olen salissa ainoa roisto huolimatta vastapuolen solkenaan tekemistä synneistä.

Totuus on, että jos minulla olisi aikaa, rahaa ja työvoimaa, minä todellakin lahjoisin tai pelottelisin jokaisen valamiehen. Kun osavaltio, jolla on rajattomat resurssit, alkaa käydä oikeutta vilpillisesti ja huiputtaa joka käänteessä, huiputtamisesta tulee laillista. Pelikenttä ei ole tasainen. Peli ei ole reilua. Asianajajalla, joka yrittää pelastaa syyttömän asiakkaansa, ei ole muuta kunniallista vaihtoehtoa kuin huiputtaa puolustuksessa.

Mutta jos puolustusasianajaja jää kiinni huijaamisesta, hän saa rangaistuksia oikeudelta, nuhteet osavaltion asianajajayhdistykseltä ja ehkä jopa syytteen. Jos syyttäjä jää kiinni huijaamisesta, hänet joko valitaan uudelleen virkaan tai ylennetään tuomariksi. Järjestelmämme ei koskaan pane mätää syyttäjää vastuuseen.

Valamiehet vakuuttavat arvoisalle tuomarille, että kaikki on hyvin. ”Herra Huver, kutsukaa seuraava todistajanne”, tuomari sanoo juhmallisesti. Syyttäjän seuraava todistaja on fundamentalistinen saarnamies, joka on muuttanut entisen Chrysler-liikkeen World Harvest Templeksi ja vetää laumoittain väkeä päivittäisiin rukousmaratoneihinsa. Katselin häntä kerran paikallisen kaapelikanavan lähetyksessä. Yksi kerta riitti. Oikeudessa hän pyrkii kuuluisuuteen sanomalla, että hän kohtasi Gardyn eräässä nuorten myöhäisillan jumalanpalveluksessa. Hänen versionsa mukaan Gardylla oli yllään T-paita, jossa mainostettiin hevimetalliyhtyettä ja levitettiin jonkinlaista hämärästi satanistista sanomaa, ja paita salli pahalaisen soluttautua jumalanpalveluk-

seen. Ilmassa oli hengellistä sodankäyntiä, eikä Jumala ollut tyytyväinen tilanteeseen. Jumalallisen johdatuksen avulla saarnamies lopulta paikansi pahan lähteen väen keskuudesta, keskeytti musiikin, marssi Gardyn luo ja potkaisu tämän ulos rakennuksesta.

Gardy sanoo ettei hän ole koskaan käynyt lähelläkään mainittua kirkkoa. Lisäksi hän väittää ettei ole koko kahdeksantoistavuotisen elämänsä aikana käynyt *missään* kirkossa. Hänen äitinsä vahvistaa väitteen. Gardyn perhe on äärimmäisen ”kirkoton”, kuten maaseudulla sanotaan.

Miksi tällainen todistajanlausunto sallitaan murhaoikeudenkäynnissä, on täysin käsittämätöntä. Se on naurettavaa ja lähentelee typeryyttä. Jos oikeudenkäynti johtaa tuomioon, noin kahden vuoden kuluttua tuota kaikkea roskaa arvioi maltillinen vetoomustuomioistuimien kolmensadan kilometrin päässä täältä. Vaikka sen tuomarit ovat vain hiukan älykkäämpiä kuin Kaufman, kuka tahansa on häntä parempi, eivätkä he katso hyvällä punaniskasaarnaajan sepittämää tarinaa välikohtauksesta, jonka hän väittää tapahtuneen suunnilleen vuosi ja kuukausi ennen murhia.

Esitän vastalauseen. Hylätty. Esitän vastalauseen vihaisesti. Hylätty vihaisesti.

Huver haluaa kuitenkin kynsin hampain pitää saatanan mukana juttua koskevassa teoriassaan. Tuomari Kaufman avasi portin jo monta päivää sitten, ja nyt mikä vain on tervetullutta. Kun minä alan kutsua todistajia, hän pamauttaa portin kiinni. Meillä on onnea, jos saamme oikeuden pöytäkirjaan sata sanaa.

Saarnamiehellä on verorästejä toisessa osavaltiossa. Hän ei tiedä, että olen saanut tietää siitä, joten ristikuulustelussa pääsemme pitämään hieman hauskaa. Ei sillä tosin ole merkitystä. Tämä valamiehistö on päätöksensä tehnyt. Gardy on hirviö, joka ansaitsee joutua helvettiin. Valamiehistön tehtävänä on antaa hänelle vauhtia matkalla sinne.

Gardy kumartuu lähemmäksi sen verran, että saa kuiskattua: ”Herra Rudd, vannon etten ole koskaan käynyt siinä kirkossa.”

Nyökkään ja hymyilen koska en muutakaan voi. Puolustusasianajaja ei voi aina uskoa asiakastaan, mutta kun Gardy sanoo, ettei hän ole koskaan käynyt kirkossa, minä uskon.

Saarnamies on äkkikipikainen, ja saan pian lietsottua hänen kiivauttaan. Hän todella ärtyy ottaessani puheeksi maksamattoman verolaskun, ja kun hänen kiukkunsa on kerran herännyt, se pysyy. Johdatan hänet väittelyihin raamatuntekstien erehtymättömyydestä, kolminaisuudesta, tuomiopäivästä, kielilläpuhumisesta, käärmeiden kanssa pelehtimisestä, myrkyn juomisesta

ja saatananpalvontakulttien levinneisyydestä Milon seudulla. Huver mylvii vastalauseita, ja Kaufman hyväksyy ne. Jossain vaiheessa hurskasteleva, punanaamainen saarnaaja sulkee silmänsä ja kohottaa kätensä niin korkealle kuin pystyy. Jähmetyn ja kyyristyn vaistomaisesti ja katson kattoon kuin sieltä olisi iskemässä salama. Myöhemmin hän nimittää minua ateistiksi ja sanoo, että joudun helvettiin.

”Onko teillä siis valta lähettää muita helvettiin?” sivallan takaisin.

”Jumala kertoo minulle, että joudutte helvettiin.”

”Pyytäkää häntä puhumaan kaiuttimen kautta, että me muutkin kuulemme.”

Kaksi valamiehistä suorastaan naurahtaa. Kaufman on saanut tarpeekseen. Hän kopauttaa nuijaansa ja julistaa lounastauon alkaneeksi. Olemme tuhlanneet koko aamupäivän tuohon tekopyhään pikku mulkkuun ja hänen keksittyyn todistajanlausuntoonsa, mutta hän ei suinkaan ole ensimmäinen tšekäläinen, joka on kiillannut mukaan oikeudenkäyntiin. Kaupunki on täynnä sankariksi pyrkiviä.

4.

Lounas on aina ilo. Koska ei ole turvallista poistua oikeustalosta eikä oikeastaan edes istuntosalista, Gardy ja minä syömmе kerrosvoileivät kahdestaan puolustuksen pöydässä. Kyse on samasta eväslounaasta, jonka myös valamiehet saavat. Annoksia tuodaan kuusitoista, ja tuojat sekoittavat pakkaukset, ottavat meille tulevat sattumanvaraisesti ja vievät loput valamiesten huoneeseen. Tämä oli minun ideani, sillä minua ei huvita tulla myrkytetyksi. Gardyilla ei ole asiasta aavistustakaan, hänellä on vain nälkä. Hän sanoo että vankilan ruoka on sellaista kuin sopii odottaakin ja että hän ei luota vartijoihin. Hän ei syö siellä mitään, ja koska hän elää pelkkien lounaiden voimalla, kysyin Kaufmanilta, voisiko piirikunta mahdollisesti tuplata pojan annoksen ja toimittaa hänelle kaksi kumikanaleipää, enemmän perunastuja ja toisenkin suolakurkun. Pyyntö evätty.

Niinpä Gardy saa puolet minun voileivästäni ja kaikki suolakurkkuni. Ellei minulla olisi sudennälkä, hän saisi koko roskan.

Partneri tulee ja menee pitkin päivää. Hän ei uskalla jättää paketti-autoamme kovin pitkäksi aikaa yhteen paikkaan, sillä renkaat mitä todennäköisimmin viilleltäisiin ja ikkunat särjettäisiin. Hänellä on myös joitain työtehtäviä, joista yksi on tavata silloin tällöin Bishop.

Näissä jutuissa, joissa joudun tulemaan sotatoimialueelle, pieneen kaupunkiin, joka on jo tiivistänyt rivinsä ja on valmis tappamaan yhden omistaan rangaistukseksi jostain hirveästä rikoksesta, vie aikansa löytää yhteyshenkilö. Yhteyshenkilö on aina paikallinen lakimieskollega, joka niin ikään puolustaa rikollisia ja ottaa viikoittain yhteen poliisien ja syyttäjien kanssa. Aikanaan tuo yhteyshenkilö tuo itsensä ilmi, vähin äänin, sillä hän ei halua paljastua petturiksi. Hän tietää totuuden tai ainakin jotain lähellä totuutta olevaa. Hän tuntee jutun henkilöahmot, sen roistot ja satunnaiset hyvien puolta edustavat. Koska hänen toimeentulonsa riippuu pärjäämisestä poliisien, oikeuden virkailijoiden ja apulaissyöttäjien kanssa, hän tuntee järjestelmän.

Gardyn jutussa minun syväkurkkuni on Jimmy Bressup. Sanomme häntä Bishopiksi. En ole koskaan tavannut häntä. Hän toimii Partnerin välityksellä, ja he tapaavat merkillisissä paikoissa. Partnerin mukaan Bishop on noin kuusikymppinen mies, jolla on pitkät, harvenneet hiukset, huonot vaatteet, kovaääninen ja pahasuinen puhetapa, karkea luonne ja taipumus kallistella pulloa. ”Vanhempi versio minusta?” kysyin kerran. ”Ei aivan”, kuului viisas vastaus. Kaikesta uhoamisestaan ja suurista puheistaan huolimatta Bishop ei uskalla tulla liian lähelle Gardyn asianajajia.

Bishopin mukaan Huver ja tämän kopla tietävät jo, että he syyttävät väärää miestä, mutta he ovat investoineet juttuun niin paljon etteivät voi lopettaa ja myöntää virheitään. Hän sanoo, että oikeasta murhaajasta on kuiskittu alusta saakka.

5.

On perjantai, ja kaikki istuntosalissa ovat väsyneitä. Kulutan tunnin höykyttämällä pientä, näppylänaamaista, tyhmää pikku tolloa, joka väittää osallistuneensa samoihin kirkonmenoihin, joita Gardy häiritsi houkuttelemalla demonit paikalle. Olen ihan totta nähnyt pahimpia mahdollisia tekaistuja todistajanlausuntoja, mutta en koskaan yhtä keinoa kuin tämä. Se on paitsi valheellinen myös täysin asiaankuulumaton. Yksikään toinen syyttäjä ei viitsisi vaivautua moiseen. Yksikään tuomari ei hyväksyisi sitä. Vihdoin Kaufman keskeyttää oikeudenkäynnin viikonlopun ajaksi.

Gardy ja minä tapaamme pidätyshuoneessa, missä hän vaihtaa takaisin vankilaunivormuunsa ja minä toivotan latteasti hyvää viikonloppua. Annan hänelle kymmenen taalaa välipala-automaatteja varten. Hän kertoo äitinsä

tuovan huomenissa sitruunapikkuleipiä, jotka ovat hänen herkkuaan. Joskus vartijat toimittavat ne hänelle, toisinaan syövät ne itse. Kukaan ei koskaan saa tietää. Vartijoiden keskipaino on ainakin 130 kiloa, joten kaipa he tarvitsevat varastettuja kaloreita. Kehotan Gardya käymään viikonloppuna suihkussa ja pesemään tukkansa.

Hän sanoo: ”Herra Rudd, jos vain löydän partaterän, se on menoa.” Hän viiltää rannettaan etusormella.

”Älä sano noin.” Gardy on sanonut niin ennenkin, ja hän on tosissaan. Pojalla ei ole mitään minkä vuoksi elää, ja hän on sentään tarpeeksi älykäs nähdäkseen, mikä häntä odottaa. Helkkari, senhän näkisi sokeakin. Kättemme, ja kiiruhdan pois takaportaita pitkin. Partneri ja apulaisserriffit ovat minua vastassa takaovella ja sysivät minut autoomme. Taas yksi turvallinen poistuminen.

Milon ulkopuolelle päästyä pääni alkaa nyökähdellä ja nukahdan pian. Kymmenen minuutin kuluttua kännykkäni värisee ja vastaan. Seuraamme osavaltion liikkuvan poliisin autoa motelliin. Nappaamme sieltä tavaramme ja luovutamme huoneet. Pian olemme ilman saattajia matkalla kohti Cityä.

”Tapasitko Bishopin?” kysyn.

”Tapasin. Tänään on perjantai, ja luulen että hän alkaa perjantaisin ryy-pätä kahdentoista aikoihin. Mutta vain olutta, niin hän vakuuttaa. Niinpä ostin kuuden tölkin paketin, ja lähdimme ajelemaan. Se juottola on varsinainen räkälä, idässä, vähän kaupungin rajan ulkopuolella. Hän sanoo että Peeley on kanta-asiakas.”

”Oletko siis jo vetäissyt muutaman oluen? Pitäisikö minun ajaa?”

”Yhden vain, pomo. Maistelin sitä niin kauan että se lämpeni. Bishop taas joi omansa kylmänä. Kaikkiaan kolme.”

”Uskommeko sitä kaveria?”

”Minähän olen vain töissä täällä. Toisaalta Bishop on uskottava siksi, että hän on asunut täällä koko ikänsä ja tuntee kaikki. Toisaalta hän puhuu niin paljon paskaa, että tekisi mieli unohtaa kaikki mitä hän sanoo.”

”Katsotaan nyt.” Suljen silmäni ja yritän nukkua. Yöunet ovat kutakuinkin mahdottomia, kun on meneillään murhaoikeudenkäynti, joten koetan torkahtaa jokaisen tilaisuuden tullen. Olen nipistänyt kymmenen minuuttia aution oikeussalin kovalla penkillä lounasaikaan ja vastaavasti astellut edestakaisin nuhruisessa motellihuoneessa kolmelta aamuyöllä. Sammun usein kesken lauseen, kun Partneri ajaa ja auto hurisee.

Matkalla kohti meidän versiotamme sivistyksestä vaivun jossain vaiheessa uneen.

»Grisham on ottanut
askeleen kutkuttavaan
uuteen suuntaan.»

– THE NEW YORK TIMES

Puolustusasianajaja Sebastian Rudd uskoo vakaasti, että joka ikistä syytettyä pitää kohdella reilusti oikeusistuimessa, vaikka kepulikonstein jos ei muu auta. Siksi hän hoitaa nekin tapaukset joihin muut juristit eivät koske tikullakaan: puolustaa milloin kuolemaantuomittua rikollisjohtajaa, milloin pikkutyttöjen murhasta epäiltyä teiniä, ja saa kimppuunsa niin poliisit kuin roistotkin.

<p>#kirja WWW.KIRJA.FI</p>	 <p>9 789510 418383</p>	 <p>1878 OY</p>
	<p>84.2 ISBN 978-951-0-41838-3</p>	